

12. AY BEBEK GELİŞİMİ

Bebeğinizin o bitmez tükenmez enerjisini gördüğünüzde, onun hastaneden eve getirdiğiniz ufacak yaratık olduğuna inanamazsınız. Artık “kendi olma bilinci” çok gelişmiştir.

Yani artık kendini “farklı” bir insan olarak görmekte ve boyunu, ihtiyaçlarını ve isteklerini net olarak bilmektedir.

Yaklaşık her beş bebekten üçü 12. ayda yürümeye başlar, ancak bunun bir genelleme olduğunu unutmamak gerekir. Onikinci ay sonunda bebeğinizin ayakta desteksiz durabilmesi, ancak yürümeye hazır olmaması da normal bir gelişim sayılır.

Bebeğin ilk adımları genelde düşmeyle sonuçlanır; bu zamanlarda bebeğe sarılmak ve hiçbir şey olmadığını yumuşakça anlatmak onu tekrar yürümesi için cesaretlendirecektir. Düşükten sonra canının yanmasından çok, başarısız olduğu için ağlar. Bu yüzden yanına koşup endişenizi ona gösterirseniz, düştüğü için daha çok üzülecektir.

Bebeğinizin, ayaklandıktan sonra bile emeklemeye devam etmesi sizi endişelendirmemelidir. Yürümeye yeni başlayanlar, emekleyerek istedikleri yere ulaşmaları daha kolay olduğundan bir süre daha emeklemeyi tercih edebilirler.

Zaman içerisinde bebek yürüme işlevinin tüm mekaniğini anlayacaktır. Makul bir güvenle, düz bir hat üzerinde yürüyebildiği zaman, köşeleri nasıl döneceğini veya düşmeden, kendi isteğiyle nasıl duracağını keşfedecektir. Hareketli bir bebek oyun parkından veya yatağından tırmanabilir ve bu tehlikeli bir biçimde düşme riskini artırır. Bebeğiniz tırmanmayı çok seviyorsa, karyolasının bir tarafını biraz aşağı indirebilirsiniz, böylelikle daha rahat içeri girer veya dışarı çıkar, ancak odayı olası tehlikelerden arındırmalısınız.

Bebeğiniz kaşık veya çatalı çok iyi kullanmasa da kendi kendine yemek yiyebilir. Uygun zamanlarda elleriyle yemek yemesine izin verin ve yaptığı dağınıklığı hoş görün. Genelde, ebeveyn yemek yedirdiğinde, bebeğin zorlandığını düşünür ve aslında o yemeği sevse bile reddedebilir.

Bu dönemde bebeğiniz, biraz daha hareketlendiğinden, kilo alması yavaşlar. Gün içinde tek öğün yiyip, birkaç yiyecek dışında önüne sunulan her şeyi reddedebilir. Az yediğini düşünmeniz bir nedeni de sindirim sisteminin artık yemekleri eskisinden daha etkili bir biçimde sindirmesidir. Yemek yeme alışkanlıklarının yanı sıra yemek tercihleri de bu dönemde oldukça belirginleşir. Aniden bebeğiniz çok sevdiği muzı reddedip her öğün elma yemek isteyebilir. Bu tamamen normaldir.

Bu dönemdeki bebeklerin gün içinde en az bir kez dinlenmeye, yani uykuya ihtiyaçları vardır. Genelde uyku için en iyi zaman öğle yemeğinden hemen sonra olmakla birlikte, bu her zaman gerçekleşmeyebilir. Kendi düzeninize ya da onunkine uygun olarak, bebeğinizi farklı zamanlarda uyumaya teşvik edebilirsiniz.

Bu ayın başında bebeğiniz, gündelik eylemleri ile ilgili ona söyleyeceğiniz pek çok şeyi anlar. Bu ay sonunda bir iki kelimeyi kendine özgü bir şekilde söyleyebilir.

Bebek hala uzanabildiği her şeyi anlamaya ve öğrenmeye çalışmaktadır. Eline aldığı her şey kurcalanmalı, sallanmalı ve yere atılmalıdır. Işığı açıp kapamak ise en heyecan verici oyunlardan birisidir. Hareket eden hemen her nesne onu cezbeder ve artık nesnelere parçalara ayırmaktan değil, bir araya getirmekten hoşlanır.

Oyuncak satın alırken, oyuncak kutularının üzerindeki yaş sınırlamalarına özellikle dikkat etmelisiniz. Bunlar çocukların zihinsel kapasitelerinin yanı sıra güvenlik nedenleriyle de konulmuştur. Eğer kutudaki yaş sınırı 3 yaş üzerini gösteriyorsa, bunun nedeni bu oyuncakların daha küçük yaşta kilerin ağızlarına sokabilecekleri küçük parçalarının olmasıdır. Artık daha karmaşık oyunlardan hoşlanır. Örneğin elbiselerini kendi çıkarmak isteyebilir.

Bebeğiniz bir an çok anlayışlıyken hemen sonrasında huysuzlaşabilir ve dediklerinizi dinlemeyebilir. Etrafında oynayacak birileri olduğunda dediklerinizi daha kolay kabul eder. Her ne kadar bu dönemde beraber oynamasalar da yakınında bir yaşıtı olması hoşuna gider, ancak genelde daha büyük çocuklarla oynamayı tercih eder.

Oyuncak hayvanlar bu dönemde bebeğinizin favori oyuncaklarıdır ve genelde 1-2 tanesine çok bağlanırlar. Bu oyuncaklar genelde uykuya “geçişe” yardımcı olup, sizin bir alternatifiniz olurlar.

Her çocukta farklılık göstermekle beraber ayrılma korkusunu bu dönemde yoğun yaşarlar. İnsan yadırgama da aynı şekilde değişkendir: bir yere gidildiğinde yakınında olmaya çalışın, evdeyken bebek kendi başına dolaşabilir ve keşfe çıkabilir. Her ne kadar yadırgama son bir iki aydır azalmış olsa da hareketlendikten sonra tekrar başlayabilir.

Bu ay sonunda bebeğiniz bir mizah anlayışı geliştirecektir. Örneğin yaptığı bir şeye güldüğünüzü gördüğünde bunu tekrar tekrar yapar.

Bu dönem bebeğiniz aynı zamanda farklı ruh hallerini de yansıtacaktır. Bebeğin ruh hali tamamen sizin ruh halinize bağlıdır; eğer siz çok sinirliyseniz, bebeğinizi sakin tutmak pek mümkün olmayacaktır. Sinirli olduğu zamanlarda kısa bir süre için bebeği odasında yatağına bırakıp, kapısını kapatabilir ve biraz sakinleşmesini bekleyebilirsiniz. Göreceksiniz, gösterecek insan olmadığına bebeğinizin sınırı hemen geçecektir.

Bebeğinize disiplin verirken tutarlı olmanın önemini daha önce belirtmiştik. Ancak yaşı ilerledikçe çevresinde her şeyin tutarlı olmadığını anlayacaktır. Eğer sürekli bebeğin arkasında koşturursanız, bir zaman sonra size dikkat etmeyi bırakacaktır. Planladığınız disiplin taktiklerini tehlike potansiyeli olan veya çevresini rahatsız eden durum ve davranışlar için saklamalısınız. Hatırlanması gereken ne kadar az kural olursa, bunları uygulaması da o kadar kolay olur.

Yakında bebeğiniz 1. yaşını kutlayacak. Her ne kadar bu yaşgünü, bebekliğin bitişini gösterse de bebekçe davranışların bitmiş olduğunu göstermez. Ancak bebekliğin verdiği çaresizlik dönemi arkada kalmış ve olgunlaşma dönemine girilmiştir. Ve sizin “çok özel” bebeğiniz, “çok özel” bir çocuk olma yolunda hızla ilerlemektedir.

12.AY DÖNÜM NOKTALARI SOSYAL FİZİKSEL ZİHİNSEL

- Anne-babaya, tanıdıklarına ve sevdiği nesnelere şefkat ve ilgi gösterir.
- Uykuya karşı direnir.
- Ruh halleri değişkenlik gösterir.
- Anne-babadan ayrılmaya karşı çok tepki gösterir.
- Ebeveynlerden, gereğinden fazla yardım bekler.
- Sevmediği yemeklere veya yemek yedirilmeye direnir.
- Espri anlayışı gelişir.
- Kalkma, yürüme ve dolaşma karışımı bir eylem içersindedir.
- Tutunmadan bir iki adım atar veya tekerlekli bir oyuncuğa dayanarak yürür.
- Karyoladan tırmanabilir.
- Merdiven çıkabilir.
- Ayaktayken kolayca oturma pozisyonuna geçebilir.
- Çömelme pozisyonundan ellerini kullanarak ayağa kalkabilir.
- Telefon, araba gibi oyuncakları kullanmayı öğrenir.
- Bir eli diğerine tercih eder.
- İki nesneyi kol altlarına sokup, üçüncüsünü eline alabilir.
- Kendisine verilen talimatları ve söylenen pek çok şeyi anlar.
- “Anne” dışında bir iki kelime daha söyleyebilir.
- Dergi ve kitaplardaki hayvanları tanır.
- Kaybolan bir nesneyi, görmese bile son bulunduğu yere bakar.
- Olayları daha uzun süre hatırlar.

11.AY BEBEK GELİŞİMİ

Bebeğiniz artık rahatlıkla ayakta durabilir ve bunu yaparken her türlü yardımı reddeder. Ayrıca, ayakta iken yavaş yavaş eğilip, düşmeden oturma pozisyonuna geçebilir. Bunu yaparken arada durur ve eğilip iki bacağının arasından bakar. Etrafını farklı açılardan görmek onu heyecanlandırır.

Bebekler ortalama olarak 11 aylıkken, sehpa kenarına tutunarak yürüyebilirler. Ancak bu her bebekte

değişen bir durumdur ve sizin bebeğiniz de bunu daha erken ya da daha geç becerebilir. Sehpa kenarında çok rahat yürümeye başladıktan sonra yavaş yavaş ellerini bırakacaktır veya tutunmayı aniden unutacaktır. Tek ayağının üzerinde ve parmak ucunda yürümeyi deneyecektir. Tüm desteğini tek eline vererek eğilip yerden bir oyuncak almaya çalışabilir.

Bebeğiniz ayağa kalkıp, tutunarak da olsa yürümeye başladığında ayakkabı giymeye hazır demektir. Ancak ayak kaslarının güçlenmesi için ev içinde mümkün olduğunca çorapla gezdirmeye devam edin. Bebek çok iyi yürümeye başlayana dek ayakkabılar yumuşak ve elastik olmalıdır. Birçok anne, bebeğinin kalın ve sert tabanlı ayakkabı giymesi gerektiğini düşünür, ancak bu yanlış bir kanıdır. Sert ayakkabılar ayağının burkulmasına neden olabilir.

Merdivenler hemen hemen tüm çocukların ilgisini çeker. Çoğu bebek yukarı çok rahat çıkar ve merdiven başına vardığında nasıl ineceğini bilemediğinden korkarak ağlamaya başlar. En az bir sonraki aya kadar merdiven inmeyi beceremeyecektir. Bebeğiniz merdiven çıkmayı öğrendiğinde sürekli olarak gözetiminiz altında olmalıdır.

Bebeğiniz, tüm bunları denerken birçok kez düşecektir. Eğer bu düşmelere çok büyük tepkiler göstermezseniz, bebeğiniz de -çok canı acımadığı sürece- tepki vermez. Eğer bir düşme sonrasında bebeğiniz ağlayacak gibiyse ona sarılın ve sanki çok komik bir hareket yapmış gibi gülün, onu da güldürmeye çalışın. Sadece sizi güldürmek için tekrar düşmeye çalışmayacağından emin olmalısınız. Bebeğinizin uyku düzeni de bu ay değişebilir. Uykuları gün içinde kısalıp, geceleri uzayabilir. Ya da gün içinde iki uykuyu birleştirip bir kez, ancak uzun süreli uykuya yatabilir. Bu gibi durumlarda bebek tüm öğleden sonra uykusuz kalacağından akşam yemeğine doğru huysuzlaşabilir. Bu yüzden belki de en iyi yol, öğle yemeğini erken verip, hemen yemek sonrasında uyumasını sağlamak, yani tek uykuyu mümkün olduğunca geçte almaktır.

Bebek geceleri uykuya dalmakta zorlanıyorsa, banyosunu gece yaptırmayı deneyin. Ilık bir banyo, onun tüm gece boyunca uyumasına yardımcı olacaktır. Eğer henüz başlamadıysanız, her gün yıkamaya başlamak için iyi bir dönemdesiniz; çünkü bebek hem gün içinde yerlerde dolaşmaktan, hem de kendi kendine yemek yemeye çalışmaktan kirlenir.

Onbirinci ayda bebek fiziksel gelişiminin yanı sıra diğer birçok alanda da gelişim gösterir. Örneğin, mutfaktan gelen ses ve kokulardan, akşam yemeğinin hazırlanmakta olduğunu anlar. Bunu önceden anlayarak, fazla "sabır" gösteremese de, herhangi bir şey için bekleyebilmeyi öğrenir.

Bazı zamanlar bebeğinizin ona söylediğiniz şeyleri duymadığını düşünmek sizi endişelendirebilir. Aslında bebeğiniz, böyle zamanlarda yaptığı işle o kadar meşguldür ki size cevap vermek istemez. Ancak duyma ile ilgili endişeleriniz büyüyorsa çocuk doktorunuza danışmalısınız.

Birinci senesinde çok az bebek kelime söyleyebilir ve bilinenin aksine konuşma bir zeka belirtisi değildir. Birçok bebek pasif kelime hazinesine sahiptir; yani söyleyemese bile yaklaşık on nesnenin anlamını bilir ve -istediğinde- basit talimatlara uyabilir. Şimdiye kadar yapmadıysanız, talimatlarınıza "lütfen" ve "teşekkür ederim"i eklemek için en uygun zamandır. Bebeğiniz konuşmaya başladığında, bu kelimeler doğrudan konuşmasına yansıyacaktır.

Bebeğinizin konuşmasındaki kusurların bebeğinizin dil gelişimini bozacağını düşünmeniz yersiz bir endişe kaynağıdır. "Bebek tarzı konuşma" hemen her dilde mevcuttur ve normal şartlarda dil gelişimini etkilemez.

Bebek artık çok düzgün olarak nesnelere kavrar ve parmaklarını daha iyi kullanabilir. Başparmak ve işaret parmağı ile nesnelere daha kolay tutar; örneğin bir muz parçasını ustalıklarla tabaktan alabilir. Keşfetmeye yönelik davranışları onu oyuncak ve diğer nesnelere sınıflandırmaya yönlendirir. Bebek sürekli olarak şekil ve ebatları inceler; örneğin plastik bir kap ile cam bardağın arasındaki farkı anlamaya çalışır. Küçük bir kabın büyüğün içine gireceğini, ama tam tersinin olamayacağını bilir. Bebeğinize kitap okumak ve resimler göstermek bebeğin etrafındaki nesnelere daha iyi tanımasını sağlar. Ancak ona bu dönemde harf veya kelime öğretmeye çalışmayın. Bunun yerine kitaba bakmayı sevimli bir oyun haline dönüştürün.

Bu dönemde bebek "oyuncak nerede?" oyununu oynamaya bayılır.

Saklanan oyuncak daha ustalıklarla arayabilir. Eğer oyuncak daha önce saklanan yerde değilse bile mutlaka başka bir yerde gizlenmiş olduğunu bilir. Aramaya devam eder ve sizin de ufak tefek

yardımla bu büyük sır çözümlür!

Anne ve babanın bebekle ilişkileri farklıdır, ancak her ikisi de çok değerlidir. Farklı görünüşler, farklı fikirler ve farklı iletişim bebeğin insanları ve çevresini daha rahat anlamasını sağlar. Eğer bebeğinizi tek başına büyütüyorsanız, karşı cinsten insanlarla iletişim kurmasına olanak tanınmalıdır. Eğer bu insanlar ara sıra da olsa, bebeğinizle bire bir iletişim kurarlarsa, bu size de biraz dinlenme imkanı verir. Bebeğiniz hala daha sizin desteğinize ihtiyaç duyar. Size her sarıldığında veya ilgi beklediğinde karşılık göreceğinden emin olmalıdır. Onu şımarttığınızı söyleyen yakınlarınıza kulak asmamalısınız.

11.AY DÖNÜM NOKTALARI SOSYAL FİZİKSEL ZİHİNSEL

- Saklanma-bulma veya top atma gibi oyunlardan çok hoşlanır.
- Her zaman katılımcı olmayabilir.
- Sürekli onaylanmayı bekler.
- Destekle ayakta dururken öne doğru eğilebilir.
- Ayakta dururken düşmeden oturabilir.
- Parmak ucunda durabilir.
- Çömelir ve eğilir.
- Kutu kapağını kaldırır.
- Kitap sayfalarını, birer birer olmasa bile çevirebilir.
- Nesnelere bilinçli olarak yerlerine koyabilir.
- Ufak nesnelere tutup kaldırabilir.
- Kaşığı ağzına götürebilir.
- Ayakkabı ve çorabını çıkartabilir.
- Amacına ulaşabilmek için araçlar kullanmayı dener; örneğin ufak bir iskemleyi yürüteç gibi kullanmayı deneyebilir.
- Bazı nesnelere sembolü olan kelimeleri hatırlar ("uçak" dediğinde gökyüzünü işaret edebilir).
- Söyledikleri hala anlaşılabilir; ancak birkaç anlamlı ses çıkarabilir.
- Ritmik sesleri ve yüz ifadelerini çok rahat taklit eder.

10.AY BEBEK GELİŞİMİ

Bebeğiniz için çevresindeki dünya sadece oyunlardan ibarettir ve istediği her oyunu oynayabileceğine inanır. Bir çok bebek bakım kitabı evde yeterince önlem alındığı takdirde hiç endişelenmeden bebeğinizin çevresini tanımaya olanak vermenizi önerir.

Her ebeveyn bunu hayata geçirmenin söylendiği kadar kolay olmadığını bilir. Eşyaları ortadan kaldırıp, kapıları kilitleyip, pencerelere demir, prizlere kapak taktırsanız da, sonuçta sizin de evde bazı ihtiyaçlarınız olacağı için, evi ancak bir noktaya kadar güvenli hale getirebilirsiniz. Bu yüzden de bebek evde bazı bölgelere girme izni olmadığını bilmelidir.

Masa örtüsü kullanıyorsanız üzerinde tabak-çanak bulundurmamaya gayret edin. Banyo ve mutfak kapılarını kapalı tutun.

Klozet kadar eğlenceli başka oyuncak yoktur: hisirtici sesler çıkartır ve içine kolaylıkla eşyalar atılabilir! Bebeğiniz artık "hayır" dan anlıyordur ve hatta bunu tekrar edip kafasını sallayabiliyordur. Ancak bu onu engellemez. Sürekli "hayır" deseniz bile o hiç yorulmadan bir yasak yerden diğerine geçmekten vazgeçmeyecektir. (Bebeğin başını sallayıp isteklerinize "evet" demesi için daha birkaç ayınız var). Sabırlı ve sakin olmak size zor görünse de, bebeğin kendi kendini kontrol etmeyi öğrenmesinin başka yolu yoktur. Bebek için potansiyel tehlike olarak gözükken herhangi bir nesne veya durum çok sakin olarak değerlendirilmelidir. Onun bazı durumların tartışılmayacağını kabul etmesi gerekmektedir.

Bebeğinizin kendi kendine oturmak gibi bazı temel aşamaları becermiş olması gerekmektedir; ancak unutmayın ki her 10 aylık bebeğin motor gelişimi farklı olur. Oturma ve buna bağlı olan her hareketi

bebeğiniz artık çok rahat gerçekleştirebilmelidir. Dönebilir, eğilebilir, pozisyonunu değiştirebilir ve otururken karnının üzerine yatıp tekrar doğrulur.

Hemen hemen tüm bebekler bu dönemde emekler, bazıları ise –biraz destekle- ayakta kendi başına durabilir. Bazıları mobilyaların etrafında dolaşır, çok azı bir kaç adım atar, yine çok azı yürümeye başlar.

Emeklemeyi veya yürümeyi, “zamanında” gerçekleştirmeyen bebeklerin anne-babaları, onların etrafa karşı meraksız olmalarından yakınıdır. Daha önce belirttiğimiz gibi, o sırada bebek konuşma veya oyuncakları detaylı inceleme gibi bambaşka bir alanda kendini geliştiriyor olabilir. Gerçekte endişelenecek hiçbir durum yoktur. Her ne kadar bu bebekler motor becerilerini biraz erteleseler de sonradan çok hızlı gelişme gösterip arayı kapatabilirler. Sanki sonrası için enerji depoladığını düşünebilirsiniz. Bazısı karyolasının kenarlarına tutunup ayakta durmaya çalışır. Bazen, gecenin bir yarısı, odasından sesler gelir, gidip baktığınızda onu tamamen uyanık, karyolasının kenarında ayağa kalkma egzersizi yaparken bulabilirsiniz.

Çok hareketli bir bebek gün içinde bir saat ve gece 11 saat uyuyabilir. Bu size yeterli görünmeyebilir, ancak bu bebekler de en az çok uyuyanlar kadar enerjik olabilirler.

Bebeğiniz, artık tamamen uyanıkken uykuya dalma zorlukları yaşayabilir. Eğer böyleyse rahatlamak için size ihtiyaç duyar. Tam uyumadan önce, onu kucağınıza yatırıp masal okuyabilir veya ninni söyleyebilirsiniz. Önemli olan uyku haline geçerken onu yatağına koymanızdır. Bebeğin dil gelişimi için en iyi yollardan birisi bu zamanda ona kitap okumaktır, özellikle de masal kitapları.. Her ne kadar onun en sevdiği iş, kitapları raflardan çıkarıp yere atmak olsa da, aslında kitabı okumak da ona ilginç gelecektir. Kitaplardaki resimlere bakmaya ve -anlattığınızın yarısını anlamasa da- ona okumanıza bayılır. Eğer sayfaları kendi çevirmekten ve bazı sayfaları daha uzun süre incelemekten hoşlanıyorsa bunu yapmasına izin vermelisiniz. Bu dönemde bir oturuşta kitabı bitirmek neredeyse imkansızdır.

Bebeğinizin çıkardığı sesler- siz anlayamasanız bile- konuşma tonlarıdır. Bu yaştaki bebek, “baş-baş”, “bay-bay” gibi basit kelimeler söyleyebilir ve anladığı kelimeler de oldukça fazladır. “Göster” dediğiniz zaman bir çok nesneyi eliyle gösterebilir. Artık “saklanma” oyununu kendine göre yorumlamaktadır ve “neredesin?” dendiğinde kendi stiliyle yüzünü kapatır. Yüzünü eliyle veya battaniyesiyle kapatarak size o oyunu oynamak istediğini belli eder. Eğer bu soru gelmezse onu aramanız için size seslenir.

Bazen hemen kendini gösterir, bazen ise saklanması birkaç saniye sürer. “Hah,işte burdasın” diye bağırdığınızda çok hoşuna gider ve bu oyundan hiç sıkılmaz (ancak doğal olarak siz sıkılırsınız). Onun mantığına göre o sizi göremiyorsa siz de onu göremezsiniz!

Bebeğinizin özellikle kendi ilgi duyduğu alanlarda daha çok şey öğrenebilmek için yeni talimatlara açık ve hevesli olduğunu fark edeceksiniz- örneğin kendi kendine kaşık tutmak gibi. Ancak aynı hevesi bez değiştirmek gibi ortak gerçekleştirmeniz gereken başka alanlarda göremeyebilirsiniz. Bir dakika için bile olsa hoşlanmadığı bir işi yapmak onu sinirlendirecektir ve bunu size bağırarak gösterecektir.

Bebeğin araştırma dürtüsü onu sürekli yasak bölgelere gitmeye itecektir, bunun için kendisine kızıldığında mutsuz olacaktır. Ancak unutmayın ki yasakladığınız bölge sürekli yasak olarak kalmalıdır, yasağı kaldırdığınız zaman her yasağın kalkabileceğini düşünür.

10. AYDA BEBEK KİTAPLARLA İLGİLENMEYE BAŞLAR. BIRAKIN SAYFALARI KENDİ ÇEVİRSİN.

10.AY DÖNÜM NOKTALARI

SOSYAL FİZİKSEL ZİHİNSEL

- Suyla oynamaktan hoşlanır.
- Kendisi hakkında bilinci gelişir ve sosyal onay bekler.
- Kendisi ile oynanmasını bekler.
- Üzüntü, sevinç, kızgınlık gibi hislerini belli eder.
- Değişik mekanlardan korkar.
- Yüz mimiklerini ve jestleri taklit eder.
- Değişik saklanma oyunlarına bayılır.
- Kendi kendine ayağa kalkabilir.
- İki elinden tutularak yürüeyebilir.

- Sandalyeye çıkıp inebilir.
- Ayakta dururken kendi kendine oturabilir.
- Gece yarısı ayakta durmaya çalışmanın neden olabileceği türden uyku problemleri yaşar.
- Sallanarak veya mırıldanarak müziğe eşlik eder.
- Tek eli ile iki küçük nesneyi tutabilir.
- İsteyerek nesneyi bırakabilir ancak bunu çekinerek yapar.
- Bir eli ve vücudun tek bir tarafını tercih etmeye başlar.
- Gittikçe daha belirgin bir şekilde yakınlarını taklit eder.
- Bazı kelimelere ve talimatlara uyar.
- İçindekileri görmek için çekmeceleri açar.
- Nesnelere beraber yerleştirmeye çalışır.

9. AY BEBEK GELİŞİMİ

EVİ BEBEĞE GÖRE YENİDEN DÜZENLEME ZAMANI GELDİ !

BU AY DORUĞA ÇIKAN MERAK DUYGUSU EVDE AÇILMADIK ÇEKMECE, DEVRİLMEDİK SAKSI BIRAKMAYABİLİR.

Doğumdan bu yana katettiği yol düşünüldüğünde, bu ay bebeğinizin gelişimi biraz yavaşlamış gibi görünebilir. Ancak bu, öğrenme sürecinin sona erdiği anlamına gelmez. Merak duygusu, bu ay onu fena halde baştan çıkartır. Bu dönemde, yeni başarılarla sizi şaşırtmak yerine, daha önce başladığı becerilerini geliştirir. Örneğin bebeğiniz şimdi, parmakla tutma hareketinde ustalaşmıştır; artık çok ufak bir nesneyi baş ve işaret parmağını kullanarak ustalıklı alabilir. Ayrıca elini, bu uzandığı nesnenin şekline göre ayarlayabilir.

Bebeğin artan el becerisi ve bilgisi öğrendiklerini yeni durumlara adapte edebilmesini sağlar. Nesnelere arasındaki bağlantıları anlamaya çalışır. Örneğin, bir kavanozun kapağını takabilir veya tencerenin kapağını kapayabilir. Ellerinin ilk asimetric hareketleri bir elinde bir obje tutarken diğeriyle ona vurmasını sağlar. Çok karmaşık yap-bozları beceremese de, örneğin büyük bir delikten küçük bir nesneyi geçirebilir veya iki küp ile blok yapabilir.

Bebeklerin oyun oynarken bazı heceler söylemesi, onun konuşma hevesini gösterir. Örneğin şişeye “şi” der ve şimdilik bu onun için yeterlidir. Önünüzdeki 2-3 ay boyunca bu heceler artar ancak çocuk 18 aylıktan veya 2 yaşından önce konuşmaz.

Daha da önemli olan, ona söylediğiniz her şeyi anlıyor olmasıdır. Onunla sık sık konuşun -ona ne yaptığınızı anlatın veya bazı nesnelere isimlerini söyleyin- çok kısa bir zaman sonra “anne”, “baba” veya “baş-baş” gibi kelimeleri anlayabilecektir. Bebek ayrıca “dur” veya “baş baş yap” gibi ufak tefek talimatları da artık anlar. Bebeğiniz artık nesnelere ona görünmedikleri zaman da var olduklarını- başka bir deyişle odadan veya evden çıktığınızda da var olduğunuzu - kavramıştır. Oyuncakları saklama oyunu bu gerçeği algılamasına yardımcı olur.

Bu yaştaki bebekler aile üyeleriyle ve diğeriyle bu basit oyunu oynamaya bayılır. Büyük kardeşler, tıpkı yetişkinler gibi oyuncağın nasıl kullanıldığını anlamalarına yardımcı olurlar. Ancak aynı zamanda bebeğin bunu kendi kendine öğrenmesini de engelleyebilirler.

Evde büyük bir kardeş olsa bile, bebek bu dönemde anne ve babasını yanında ister. Her ne kadar bu yeni özgürlük onu mutlu etse de zamanının çoğunda sizinle oynamak ister. Tüm gün çalışan ebeveynler eve dönüşlerinde bebeğe hem güven, hem de yenilik duygusu getirirler.

Bebeğin kazandığı bağımsızlığın en büyük göstergesi memeden veya biberondan kopma eğilimidir. Ancak gelecek ay bu eğilimin değişmesi muhtemeldir. Bu istek aşağı yukarı bir yaşında tekrar ortaya çıkar. Bebeğin biberon veya meme emmeyi bırakmaya hazır olup olmadığını çocuk doktorunuzla konuşun.

Eğer meme veriyorsanız, 9. ayda memeye karşı isteği azalabilir. Ancak yine de emzirmenin verdiği yakınlık duygusunu ister. Sık sık kucağınızda emme pozisyonuna girmek isteyecektir ve bu isteği geri çevrilmemelidir.

Eğer bebek bu süre içinde biberona karşı isteksizse, bardağa geçmeyi deneyebilirsiniz. Ancak yine de bebeği biberonundan çok erken ayırmayın, biberonu ikinci yaşına kadar kullanabilir. Eninde sonunda sıkılacaktır. Ancak unutmayın ki biberonu kendi kendine kullanabilen bebek emmeyi bırakmada daha çok zorlanır.

Bu ay hız meraklısı yaramazın daha da hareketleneceğini göreceksiniz. Muhtemelen deneme-yanılma yolu ile kendi kendine oturma pozisyonunu bulmuştur. Bundan sonra zamanının çoğunu emekleme ve oturmaya denemekle geçirir.

Bu ay sonunda bebeklerin çoğu ayakta desteksiz durabilir. Hareketli bir bebek ayakta dururken bir yandan da elindeki bir oyuncak ile oynayabilir. Bir çoğu elini kanape veya sehpa dayayarak ufak ufak dolanmaya başlar. Daha ustalaştığında bir mobilyadan diğerine önce ellerini uzatarak geçmeye çalışacaktır. Yürüteç kullanıyorsa, yürüteç üzerindeyken onu fazla yalnız bırakmayın ve etrafında tehlikeli objeler olmadığından emin olun. Yürüteçteki bir bebeğin yaramazlık yapmak için iki elini birden kullanabilir, ancak kendi başına duran bir bebek, bir eli ile dayandığından sadece tek eliyle ortalığı karıştırabilir.

Merak ve hareketliliği arttığından, bebeğin güvenliği artık üzerinde önemle durulması gereken bir konu olmuştur. Tırmanmaya olan içgüdüsel isteği bu dönemde oldukça belirginleşir. Yukarı çıkmak onun için daha kolaydır, ancak aşağı inmesi tehlikeli olabilir. Örneğin bebek, nasıl geri döneceğini bilmeden emekleyerek merdiveni rahatlıkla çıkar. Kapıları bir süre kapatarak ve kilitleyerek, merdivenleri çıkmasını engelleyebilirsiniz.

Çekmeceli sehpa da yine onun tırmanma isteğini körükler. Muhtemelen bu çekmeceleri açarak sehpanın tepesine çıkabileceğini, oradan da koltuğa geçebileceğini kestirebilir. Tekrar yere inmesi onun için oldukça zor bir iş olduğundan bir süre için çekmeceleri kilitli ya da bantlı tumanız gerekebilir. Evinizde ecza dolabı yere yakınsa yerini değiştirmek için daha fazla beklemeyin.

Mutfak muhtemelen tehlikeleri barındıran başka bir bölgedir, çünkü mutfakta kesici aletler, elektrikli eşyalar veya temizlik malzemeleri bulunabilir. Kuru fasulye veya bezelye gibi size zararsız gözükten gıdalar bebeğiniz için tehlikeli olabilir- burnuna veya boğazına kaçabilir.

Evdeki bitkiler de bebeklerin ulaşamayacağı yerlere konulmalıdır. Üzerine devrilmesi bir yana, içlerindeki bitkiler de zehirli olabilir. Evdeki diğer potansiyel tehlikeleri görmeye çalışın ve ortadan kaldırın.

Bebekleri uyarmak bazen size zor gelebilir, çünkü bebekler ara sıra bu ikazları dinlemeyip, kontrollerini kaybedebilirler. Bu gibi zamanlarda konuşarak bebeğinizi eğitmeye çalışın.

9.AY DÖNÜM NOKTALARI

SOSYAL FİZİKSEL ZİHİNSEL

- Oyun oynarken ailesinin yanında olmak ister.
- Belli bir oyuncakı benimser.
- Diğer çocuklara karşı duyarlı olabilir; mesela onlar ağladığında o da ağlar.
- Kendini ve sahip olduğu şeyleri korumak ister.
- İnsanların genel ruh hallerini anlar ve ona göre davranır.
- Öksürük ve hapşırıkları taklit eder.
- Seyirciler karşısında numaralarını gösterir.
- El çırpar ve nesnelere birbirine çarpar.
- İki eline birer oyuncak alıp, ikisini de kontrol eder.
- Büyük nesnelere her iki eliyle, küçük objeleri parmaklarıyla kavrar.
- Bir yere dayanarak ayakta durabilir.
- Bir eli doluyken emekleyebilir.
- Emeklerken kendi etrafında geriye dönebilir.
- Tırmanabilir.
- Sakladığınızı gördüğü bir nesneyi bulur.
- Aynı oyunun tekrarından sıkılır.
- Bir önceki gün oynanan oyunu hatırlar.

- Basit direktifleri uygular.
- Dikey alanları algılar ve yüksekte korkar.

8. AY BEBEK GELİŞİMİ

SÜRÜNME BECERİSİ GİDEREK ARTAN BEBEK, ARTIK YENİ KEŞİFLER İÇİN YOLA ÇIKMAYA HAZIRDIR.

Bebeğin çevresine olan ilgisi ve merakı bu ay doruğa çıkacaktır. Güvенеbileceği dürtüleri henüz pek fazla olmadığından, dünyayı kendi çabalarıyla tanıması gerekir. Ancak gördüğü her şeyi bir an önce keşfetmek isteyeceğinden, yaptıklarının tehlikeli sonuçlar doğurabileceğini henüz anlayamaz. Bu yüzden tipik bir 8 aylık bebek evin içinde oradan oraya hareket eder ve önüne gelen her şeyi düşünmeden yere atar, ısırır veya çeker.

Hiç şüphesiz bebeğiniz artık emekleme tekniklerini gayet iyi öğrenmiştir ve çok ustaca hareket edebilmektedir. Bazı bebekler o kadar hızlı emeklerler ki onları takip etmek çok zor olur. Kapıları açıp kaparken dikkatli olmalısınız; bebeklerin çoğu, açılıp -kapanan kapıları ilginç buldukları için kapı arkasında durmaya bayılır. Kapı aralıklarına parmaklarını koymak da onlar için eğlenceli bir harekettir. Eğer çok dikkatli davranmazsanız bir kapıyı ufacık bir parmağın üzerine kapayabilirsiniz.

Bu yaşta bir bebek, genellikle hiç desteksiz uzun bir süre oturabilir. Ancak bebeklerin çok azı kendi kendine ve hiç destek almadan oturma pozisyonuna geçebilir. Emekleme kasları kuvvetlendikçe bebek bunları ayağa kalkmak için kullanacaktır. Oturma pozisyonundan ayağa kalkmak karmaşık bir manevra yeteneği gerektirmektedir. Elini nereye koyacağını, ağırlığını nereye yükleyeceğini ve ne zaman ayaklarını kullanacağını anlayana kadar epey deneme yapar. Her zaman kendini biraz daha yükseğe kaldırmaya çalışacaktır.

Bu egzersizleri yapabilmesi için boş bir alan yaratmalısınız. Bebeğe müdahale etmemeye çalışın, bırakın hata yapa yapa doğruyu bulsun. Ayağa kalkmayı başardıktan sonra bir süre, ne yapabileceğini kestirmeye çalışacaktır. Daha sonra, önce tek eliyle tutunarak durmayı, sonra da hangi ayağına yükleneceğini öğrenir-bunların hepsi adım atmaya birer hazırlıktır. Ayrıca hangi nesnelerin ve hangi mobilyaların onun ağırlığını taşıyabileceğini, hangilerinin taşıyamayacağını anlar.

Kısa bir süre sonra da kanapeye dayandığında her iki elini de bırakabileceğini keşfeder. Çok sık olmasa da bazı zamanlar dik durmayı becerir. Ancak, doğru bir şekilde tekrar yere dönmesi birkaç haftayı bulacaktır. Bunu yapmak için bağırarak sizden yardım isteyebilir veya arkası üstü düşebilir. Bebeğinize ayakta durmayı öğretemezsiniz, ancak oturmaya çalıştığında belinden öne doğru eğilmesine ve dolayısıyla kalçasına dayanarak oturmasına yardım edebilirsiniz. Ancak çok da müdahalede bulunmayın. Bu kez de nasıl olsa yardım edeceğinizi düşünüp hiçbir şekilde çaba sarfetmeyebilir.

Bu yaşta yeme alışkanlıklarını tahmin etmek oldukça zordur. Genelde haftadan haftaya değişir. Bazı bebekler kendi kendilerine yemeyi reddedip, sizin beslemenizi isteyebilirler. Bazıları ise sizin müdahalenize sinirlenip yemek işini kendi kendine becermeyi tercih eder. Bazıları ise tabağındaki bebek mamalarını reddedip, sizin tabağındaki yemeğe el atar. Özellikle diş çıkartırken bebek yemeğe olan ilgisini kaybedebilir, bunun yerine yemeği inceler. Bu konuda çok katı olmayın, bebeğin istediğini yapın ve zorla yemek yedirmeye çalışmayın.

Bu dönemde uyku saatlerini de ayarlamak bir hayli zordur. Her ne kadar bazı bebekler 14-15 aylığa kadar gün içinde iki kez uyusa bile, birçoğu sadece bir defa uyuyabilir. Çok hareketli bir bebek bir kez uyuyabilir, ancak çok yorulmuşsa bu uykunun süresi uzar.

Bebeğiniz gece yarısı veya sabah erkenden uyansa da, kendi başına tekrar uyuyabilmeyi öğrenmesi için zamana ihtiyacı vardır. Ağlamalarını kısaltmayı deneyin- eğer bebek çok şiddetli ağlıyorsa onunla yumuşak tonda konuşarak rahatlatmaya çalışın, çünkü ağladığı sürece uyuyamaz. Onunla konuşabilir, ona sarılabilir veya onu biraz kolunuzda sallayabilirsiniz. Ancak bunu yaptıktan birkaç dakika sonra onu yalnız bırakma konusunda ısrarcı olun.

Artık bebeğiniz nesnelere baş parmağı ile işaret parmağı arasında "kerpeten gibi" tutabilir. Ay sonunda bu hareketle kırıntıları veya küçük objeleri eline alabilir. Bu önemli bir aşamadır çünkü iki parmağı

kullanabilmek insanı hayvandan ayıran önemli özelliklerden biridir.

Bebek tüm-uzanma-tutma-bırakma sistemini çözmüş durumdadır. Eliyle neler yapabileceği konusunda artık fazla kafa yormasına gerek yoktur ve tuttuğu nesneye rahatlıkla konsantre olabilir. Ayrıca 25 cm uzağa kadar her şeye uzanabilir. Uzanmak, bebeğinizin etrafını keşfetmesinde önemli bir etkidir. Bebeğiniz artık istediği şeyi işaret edebilir ve gözleriyle işaret ettiğiniz nesneyi takip edebilir. Detaylara karşı o denli duyarlıdır ki, odaya yeni koyulan bir nesneyi hemen fark eder.

Bebeğin en sevdiği yerlerden birisi mutfaktır, çünkü orada irili ufaklı bir sürü eşya ve yiyecek ile dolu dolap ve çekmeceler boşaltılmayı beklemektedir. Aşağı raflardaki kırılabilir eşyaları kaldırmanız yerinde bir karar olacaktır. Birkaç kabı kullanması için ona verebilirsiniz, ancak unutmayın o bir süre sonra diğerlerini de isteyecektir. Çekmece ve dolap kapaklarını açmasını önlemek için ufak kilitletler kullanabilirsiniz. Bebekler ayrıca çöp kutularına bakmayı veya içindekileri karıştırmayı da severler. Bebeğin dil gelişimi ilk kelimesini söylemeden çok önce oluşmaya başlar ve devam eder. Tek taraflı olsa bile onunla sohbet etmeye devam edin. Artık sizi daha rahat takip edebiliyordur. Ona basit ama somut şeyler anlatın. Bebek hala daha somut kavramları anlayamaz. Ancak ses ve ritimleri anlayabiliyordur ve söylediklerinizden birkaç kelimeyi çıkartabiliyordur. Bebeğinizin bu dönemde duyduğu kelimelerdeki heceleri taklit ettiğini fark edeceksiniz. Çıkardığı ve size anlamsız gelen bir çok ses, aslında duyduğu bir sesin taklididir. Sadece doğru harf seslerini henüz çıkartamıyordur. Birinci senenin geri kalan döneminde bebeğiniz neredeyse her gün değişim gösterecektir. Bu dönem geçtikten sonra bebeğinizle bir daha hiç bu kadar yakın olamayacağınızı da unutmayın..

8.AY DÖNÜM NOKTALARI

SOSYAL FİZİKSEL ZİHİNSEL

- İstemediği nesnelere itiraz eder.
- Ebeveynlere bağımlıdır: yabancılar onu ürkütebilir.
- Aynadaki görüntüsüne güler, vurur ve onu öper.
- Dikkat çekmek için bağırır.
- Görmediği ve sesini duymadığı kişileri taklit eder.
- Eve kapanmaktan hoşlanmaz.
- Baş ve işaret parmakları ile tutma yeteneğini geliştirmiştir.
- Bir nesneye bakarken diğer bir nesneyi tutabilir.
- Birisinin işaret ettiği yere bakar ve onu takip eder.
- Öne veya arkaya doğru emekler.
- Elinde bir nesneyle emekleyebilir.
- Mobilyaları kullanarak ayakta durabilir.
- El çırpar ve el sallar.
- Her şeyi tatmak ister.
- Geçmiş olayları hatırlar.
- Nesnelere dış, üç boyutlu objeler olarak algılar.
- Bildiği davranışları yenileriyle birleştirir.
- "Anne" ve "baba" yı bilinçli olarak söyler.

7.AY BEBEK GELİŞİMİ

Yaşamının 7. ayında bebekte hızlı bir gelişim izlenebilir. Doğumdan bu yana çok şey öğrenmiştir, ancak hayatının bu ilk senesinde aktif duruma gelme hazırlıkları hep devam edecektir. Sonraki üç ay boyunca bebek oldukça hareketli olacaktır. Ayrıca fiziksel ve zihinsel gelişiminin yanısıra mantık ve dil gelişiminde de önemli aşamalar kaydedecek ve tüm bunlar bebeğin temel problem çözme yeteneğini geliştirecektir.

Bebek büyürken, dünyası da onunla beraber büyür. Bu ay sonunda bebeğiniz yerde emeklemeye başlayacak. Elleri ve dizleri üzerinde kendini kaldırarak ve ileri geri hareket etmeye çalışacak; kısa bir

süre sonra da bir eliyle gözüne kestirdiği bir şeye uzanacak. Bu egzersize devam ettikçe bir süre sonra el ve ayakları kendiliğinden uyumlu olarak hareket etmeye başlayacak. İlk başta sadece geri geri gidebilse de kısa bir süre sonra hareketlerini daha rahat kontrol edebilecektir. Emeklerken oluşan güvensizlik duygusu bir süre sonra kaybolabilir, bazı bebeklerde ise bu güvensizlik şiddetli bir ayağa kalkma isteğine dönüşebilir.

Her bebek aynı düzende gelişme göstermez. Bazı bebekler emeklemeden önce veya sonra veya emekleme yerine, alternatif farklı bir stil geliştirebilir. Kimi bebek sadece bir yöne doğru giderken, bir diğeri ise geri geri gidebilir. Emekleyecek kadar kuvvetlendiğinde kurbağa stili emeklemeyi deneyebilir- yani iki eli ve iki dizini beraber hareket ettirebilir. Bazı bebekler ise hızlı bir şekilde ilerleme gösterebilirler. Eninde sonunda doğru pozisyonu bulurlar, ancak bazı bebeklerin hiç emeklemeden direkt olarak ayağa kalkıp yürüdüğü de görülür.

Yeni şeyler keşfedebilmesi için bebeğin özgür bırakılması gerekir. Gün içinde oyuncakları ile fazla oynamaz ve sık sık gülücük yapar. Hareket etmeye başladığında merak ve korku beraberinde gelir. Bebek kapının dışında ne olduğunu merak etmektedir, ancak siz yanında olduğunuz için sizi de bırakmak istemez. Bir süre sonra kararsızlığı bırakır ve kısa bir süre için de olsa ileri bir adım atar. Biraz sonra sizin aynı yerde olup olmadığını kontrol etmek için geri döner. Eğer geniş bir ev içinde sürekli yer değiştiriyorsanız, endişelenmemesi için birkaç dakikada bir kendinizi gösterin.

Bebeğin sadece hareket etme yeteneği değil, oturabilme becerisi de iyice gelişmiştir. Artık neredeyse desteksiz oturabilir. Bazı bebekler kendi başlarına bile oturabilirler, ancak büyük bir olasılıkla bunu yaparken bir yana doğru kayarlar. Önceleri, bebeğiniz düşmemek için ellerini kullanacaktır. Bir süre sonra ise dengesi gelişecek ve otururken oyuncaklarla oynamak gibi, başka işlerle de ilgilenebilecektir. Bebek, her yönden değişim geçirmesine rağmen uyku düzeni sabit kalır. Bazı bebekler gün sonunda yorgunluktan uyuyakalırken, bazıları da yoruldukça daha hareketli olurlar. Bebeğin uyku durumuna kolayca geçip geçemediğini gözlemleyin. Ev içinde gürültülü oyunlar eğlenceli olmakla birlikte, bebeğin uykusunu dağıtacağından yatma vakti için çok uygun sayılmaz. Uyku saati yaklaştıkça hareketli oyunlara biraz sınır koyabilir ve temposunu yavaşlatabilirsiniz. Yoğun bir günün sonunda bebeğiniz, biraz sallamadan sonra uyumaya karşı çıkmayacaktır. İlk altı aydan sonra uykusu ve uyku düzeni seyahat ve hastalık gibi dış faktörlerden etkilenecektir.

Bebeği rahatlatmak için uyku öncesi banyoyu da deneyebilirsiniz. Bebeğiniz muhtemelen büyük küvete geçiş yapmıştır. Küveti sadece birkaç santim suyla doldurun. Bebekler suda oynamaya bayılır, ancak sabunlu iken vücudu kaygan olacağından onu kesinlikle yalnız bırakmamalısınız. Uyku gibi, yeme alışkanlıkları da aynı kalır. Ancak bebeğinizin nesnelere tutma yeteneği geliştikçe artık parmaklarından çok avuç içlerini kullanmaktadır elinde tutabileceği yiyeceklerden hoşlanmaya başlar. Nesnelere bir elinden diğerine geçirmek, onun için hala pek keyiflidir ve erişebildiği her şeyi iter, sıkır veya atar.

Bu yüzden kavrayabileceği (parmak boyutlarında olan) yiyecekler onun için eğlenceli olur. Öğünler arasında huzursuzlanabilir. Öğünler arasında verilen yiyecekler huzursuz olan bebeği biraz sakinleştirir, ancak bunun bir alışkanlığa dönüşmesine izin vermemelisiniz.

Her ne kadar bebeğiniz elinde tutabileceği yiyecekleri yemekten hoşlanıyor olsa da sizin verdiğiniz yemekleri ağızından çıkartabilir. Bunun en büyük nedeni kendi kendine yemek yeme arzusudur. Ancak her ne kadar denemek hoşuna gitse de henüz kaşığı ağızına götürmeye hazır değildir. Yaşadığınız kargaşa ve dağınıklık sizi kızdırmazın bebeğiniz sadece gördüğü her şeyi taklit etmeye çalışıyor.

Mama sandalyesini de tıpkı sizin temizlediğiniz gibi temizlemek isteyecektir. Hangi elini kullandığı çok belirgin olmamakla birlikte, her beş çocuktan dördü sağ elini kullanmaya eğilimlidir.

Bebeğinizin farklı gıdalarla beslenmeye alışması arzu edilen bir durumdur, ancak bu şimdilik çok da şart değildir, önemli olan bebeğinizin yemek yemekten keyif almasıdır. Düzenli olarak yeni yemekler vermeye devam edin. Değişik tatlar denemesini sağlayın, ancak "tabağını tertemiz yapmasını" veya bunun gibi hoşlanmayacağı şeyleri ondan talep etmeyin. İlgisini kaybettiğinde ve ağızdan geri çıkardığında yeteri kadar yemiş demektir, ısrar etmeyin.

Ebeveynler genelde bebeğin ana yemeğinin günün hangi saatinde verilmesi gerektiğini bilemezler.

Besin değeri düşünöldüğünde bunun fazla önemi yoktur, ancak farklı yemekleri yiyebileceği zamana kadar et-sebze menüsü gün ortasında verilmelidir. Bir çok anne-baba bebeğin akşam yemeğinden önce yedirilip, sonra ailesi yemeğini yerken onlara mama sandalyesinde oturarak eşlik etmesini tercih eder. Ancak bunun yerine bebeği erkenden uyutup, sonra da sakin bir akşam yemeği yemek daha yerinde olabilir.

Bu dönemde bebekler, önlerinde farklı yemek seçenekleri olduğundan biberondan sıkılabırlar. Eğer bir kaptan da yardımıyla içebiliyorsa, günde birkaç kez aldığı biberonu bırakabilirsiniz. Yine de bu konuda fazla aceleci olmayın-bazı bebekler hala emmeyi tercih edebilir ve birinci senenin sonuna kadar memeden kesilmeye hazır olmayabilirler.

Bu dönemde ortaya çıkan bazı yeni davranış biçimleri de anne-babaları endişelendirebilir. Örneğin ayak parmağı emmek, hijyen nedeni ile endişe yaratabilir. Ancak ayaklar, bebek kendi başına yürümeye başlayana kadar (ki bu dönemde zaten ayak parmağını emmeyi çoktan bırakacaktır) el parmakları kadar temizdir.

Kulaklarla oynamak tipik bir diş çıkarma göstergesidir. Artık bu çok belirgin bir hareket haline gelmiştir. Birçok bebek de diş çıkarırken alt dudağını emer. Diş çıkarma bazı bebeklerde diğerlerine göre daha acılı ve zor olabilir, ancak rahatsızlığı çok fazla ise, bunun başka nedenleri olup olmadığını anlamaya çalışın. Genelde bebeğin normal olmayan her türlü davranışı diş çıkarıyor olmasına yorulur. Diş çıkarmanın ishale veya çok yüksek olmamakla beraber ateşin artmasına neden olduğu doğrudur. Ancak sıkıntısının nedeni başka ciddi bir rahatsızlık da olabilir ve diş çıkardığını düşünüp bunu göz ardı etmemelisiniz.

Ses çıkarmalar yine çok yoğun olmakla beraber, bebeğiniz zaman zaman diğer motor aktivitelerine konsantre olup bu dönemde ses çıkarmayı biraz azaltabilir.

Memnuniyetini tatlı bir gülücük ya da neşeli çığlıklar gibi tamamen farklı yollarla belli edebilir. Bebek genelde yanındaki yetişkinlerin çıkardığı sesleri taklit eder ve kendisine "hayır" denildiğini daha çok sesinizin tonundan anlar.

Bebek için annesi hala dünyanın merkezidir. Sağınızı veya üzerinizdeki herhangi bir şeyi ısırarak veya çiğneyerek sizi daha iyi tanımaya çalışır. Şimdiye kadar "anne" veya "baba" dediğinde direkt olarak sizi kastetmiyor, büyük bir ihtimalle yakınında bulunan birine sesleniyor veya bir şikayette bulunuyordu. Birkaç hafta içinde ise sadece size "anne" demeye başlayacak.

Bebek artık görmediği şeylerin de aslında var olduğunu anlamaya başlar. Örneğin yere düşürdüğü şeyi aramaya başlayacak ya da sevdiği oyuncuğı sadece bir ucunu görse bile tanıyacak.

Bebeğiniz ayrıca bu dönemde "neden-sonuç" ilişkisini de kavramaya başlar. Örneğin bir çarşafın üzerinde duran bebeğe ulaşıp ulaşamayacağını hisseder. Ancak çarşafı kendine doğru çekerek bebeği alabileceğini kestirebilir. Bütün bunlar size basit görünse bile aslında onun için çok önemli gelişmelerdir.

Eğer çalışmaya başlayacaksanız-ya da başlamışsanız- kendinizi suçlu hissetmeyin. Ne olursa olsun, huzurlu bir anne, huzurlu bir çocuk demektir, bu yüzden siz ve aileniz için en uygun olduğuna inandığınızı yapın.

7.AY DÖNÜM NOKTALARI

SOSYAL FİZİKSEL ZİHİNSEL

- Şakaları anlar ve kendisi de şaka yapmaya çalışır.
- İstemediği bir şeyi yapmamak için direnir.
- Aynadaki görüntüsüne elleriyle vurur.
- Ses tonundan "hayır" ın anlamını kavrar.
- Sosyal bir etkileşimin içinde olmak ister.
- Kafasını tam olarak kontrol edebilir.
- Emeklemekten çok sürünür.
- Ellerini ve dizlerini iterek öne arkaya hareket eder.
- Sırtüstü yatarken kalçalarını öne arkaya kaldırarak hareket eder.
- İki diş çıkarmış olabilir.

- Aynı anda her iki elinde de birer nesne tutabilir ve bunları birbirine çarpar.
- Ağız ve elleriyle vücudunu tanımaya çalışır.
- Nesnelere tutmak için parmaklarını kullanır.
- Tek başına desteksiz oturabilir.
- Dikkatini daha iyi toplar ve detaylarla ilgilenmeye başlar.
- Kendisinden saklanan nesnelere aslında yok olmadığını bilir.
- Duyduğu sesi veya sesleri taklit eder.
- “ma,mu,da,di” gibi heceleri söyler.
- Bir nefeste birkaç ses çıkarabilir.
- Kendi hareketlerinin sonuçlarını anlamaya başlar.
- Bebek resmini kendisiyle özdeşleştirir ve bunu onaylayan sesler çıkarır.
- “Anne” sinin bir tane olduğunu ve sadece kendisine ait olduğunu öğrenir.
- Bir konuşmada kendi ismini çıkartabilir.

6.AY BEBEK GELİŞİMİ

Bu ayın sonunda bebeğiniz yarı yaşını tamamlamış olacak!. Şu anda bebekliğinin en heyecanlı günlerini yaşamakta.

Bu sıralarda her bebek geçici olarak farklı şeylere odaklanır. Kimi bebek emeklemeye odaklanırken; bir diğeri ses çıkarmaya yoğunlaşabilir; bir başka bebek ise dakikalarca elindeki oyuncuğu incelemek isteyebilir.

Önünüzdeki hafta ve aylarda bebeğinizin tüm ilgisi bir faaliyetten diğerine kayıp duracaktır. Hızlı gelişiminden duyduğunuz heyecanla bazen sabırsızlanıp, bebeğinizi başka bebeklerle kıyaslayabilirsiniz. Gereksiz yere endişeye kapılmayın, eninde sonunda her bebek konuşmayı ve yürümeyi öğrenir.

Uyanık olduğu her anı “sadece bakarak” geçiren bir bebek de büyüyor ve öğreniyordur. Sadece diğer bebeklerden farklı olarak, ‘görsel uyarılarını’ geliştirmeye yoğunlaşmıştır.

Kimsenin yerde hareket etmenin inceliklerini bebeğe öğretmesine gerek yoktur. İçinden gelen merakla her şeyi kendi araştırıp bulmak ve bağımsızlık dürtüsü geliştikçe, her şeyi kendi yapmak isteyecektir. Bu ay bebeğiniz emeklemeye başlayabilir (gövdesi hala yerdedir); ancak elleri ve dizleri üzerinde durmaya henüz hazır değildir. Öne doğru gidmeden arkaya doğru gidebilir. Ara sıra değişik teknikler de deneyebilir: örneğin kafasını ve kalçalarını kaldırarak dizlerini altına alır ve öne doğru atılır. Çok pratik görünmese de, bu hareket onu şimdilik bir noktadan diğerine götürür.

Bebeğin kuvvetinin çoğu hala kollarındadır. Altı aylık çocuğunuzun kol ve bacak kaslarını güçlendirmek için şınav hareketi yaptığını fark edeceksiniz. Yüzükoyun halden sırtüstüne doğru dönebildiği için yuvarlanmak da onun için eğlenceli oyunlardan birisidir.

Altıncı ayın sonunda, birçok bebek tek başına oturabilir-bu onun için oldukça heyecan verici bir dönüm noktasıdır-ancak çoğu bebek bu dönemde sadece destekle oturabilir. Eğer bebeğiniz oturma pozisyonunda ileri-geri veya yanlara düşüyorsa henüz desteksiz oturmaya hazır değil demektir.

Bebeğiniz ayağa kalkmak için çok büyük bir istek duyduğundan, bu dönemde kaza riski çok fazladır. Dikkatini çeken nesnelere uzanma isteği, bazen oturduğu yerden düşmesine neden olabilir. Sizi- veya kendini korkutacak bir şey yapmadan önce önlem almakta her zaman fayda var: örneğin oturduğu mama sandalyesinin emniyet kemerini bağladığınızdan emin olun.

Bebek artık daha hareketli olduğundan, oyun oynadığı alanları da güvenli hale getirmelisiniz. Merdiven başına kapı takmak ve kaloriferleri saklamak en önemli güvenlik önlemleri olmakla beraber, sehpa ve kitaplıkların kenarlarına da plastik koruyucu koymak uygun olabilir. Eğer koruyucu bulamazsanız plastik bantlarla birkaç kez bantlayabilirsiniz. Ortalıkta mümkün olduğunca sivri uçlu nesnelere bulundurmamayı ve eğer ailede büyük çocuk varsa ona da bu tehlikelerden bahsedin.

Bebeğinizi yürüteçe koymak için henüz çok erken. Bilinenin aksine, yürüteçler bebeğin yürümesini kolaylaştırılmaz. Aksine, yürümeye başlamasını geciktirebilir. Her ne kadar bebek yürüteçi kullanmak için bacaklarını kullansa da, yürümek için gerekli olan kalça kaslarını kullanamaz. Ayrıca bebek

yürütecini yürütmeyi çözdüğünde yeni tehlikelere açık olacaktır. Bebeğinizin motor becerilerini geliştirmeye ihtiyacı vardır bu yüzden ona biraz zaman tanımalısınız.

Artık bebeğiniz zaman zaman da olsa kendi yemeğiyle başa çıkmayı becerebildiğinden, yemek yemek onun için hayli il